

“Hon pratar som en svensk, en assimilerad invandrare”

- En kvalitativ studie om kvinnors identitet i förorter

Emma Noura

Zeyneb Bekir

Examensarbete 15 hp

Ämneslärarprogrammet

Institutionen för individ och samhälle

Höst/vårterminen 2020/2021

Arbetets art: Examensarbete 15 hp, Ämneslärarprogrammet
Titel: "Hon pratar som en svensk, en assimilerad invandrare"
Engelsk titel: "She talks like a Swede, I assume an assimilated immigrant"
Sidantal: 29
Författare: Zeyneb Bekir & Emma Noura
Examinator: Pär Engström
Datum: [Januari] [2020]

Förord

Vi vill börja med att tacka vår handledare Kurt Wicke som under hela skrivandet har funnits tillgänglig. Din vägledning och ditt stöd har hjälpt oss under processens gång! Vi vill även tacka våra respondenter som tog sin tid och ställde upp i studien. Vi uppskattar att vi har fått ta del av era personliga upplevelser, utan er hade vi inte kunnat genomföra studien. Slutligen vill vi tacka varandra för varandras stöd och engagemang genom uppsatsskrivandet.

Sammanfattning

Bakgrund: Kvinnors identitet i förorter

Syfte: Uppsatsens syfte är att studera hur kvinnor i förorten utformar identiteter i spänningsfältet mellan olika identitetserbudanden och hur kvinnor förhåller sig till dessa identitetserbudanden.

Metod: En kvalitativ studie har genomförts utifrån fokusgruppsintervjuer där vi har lyssnat på respondenternas personliga upplevelser. Sammantaget deltog 4 kvinnliga respondenter i åldern 22-45 år som sedan analyserades.

Resultat: Studiens resultat vittnar om att respondenterna delar gemensamma åsikter kring utanförskapet som existerar i deras respektive bostadsområde. Kvinnorna nämner kontinuerliga anpassningar som behöver tas ställning till när de befinner sig utanför förorten. Respondenterna delar också uppfattningen att utseende och bostadsområdet (förorten) begränsar handlingsutrymmet exempelvis när de söker arbete. Kvinnorna antyder även att omgivningen och miljön är företeelser som begränsar och reglerar möjligheten att utforma den egna identiteten.

Nyckelord: Utanförskap, exkludering, vi-och-dem, stigmatisering, förhållningssätt till stigmatisering, förort.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.2 Syfte och frågeställningar	1
2. Tidigare forskning	2
2.1 Identitet	2
2.2 Social exkludering	2
3. Teori.....	4
3.2 Rollspel	5
3.3 Miljöanpassning	6
3.4 Den tredje identiteten	6
4. Metod.....	9
4.1 Val av metod	9
4.4 Utförande av fokusgruppsintervju	11
4.5 Bearbetning av data och analys.....	12
4.6 Validitet och reliabilitet	13
4.7 Etiska ställningstaganden	13
5. Resultat och analys	15
5.1 Presentation av respondenter	15
5.1.1 Identitet som identifikation: att identifieras som något och med något.....	15
5.1.2 Identifikation med närmiljöns identitet	16
5.1.3 Identifikation med två olika kulturer	18
5.1.4 Identifikation som "dem"	19
5.1.5 Övriga identifikationer.....	21
5.2 Att förhålla sig till bostadsområdet	22
5.2.1 Gemenskapen i bostadsområdet.....	23
5.2.2 Att tala om var man bor	24
5.2.3 Att vara den man vill vara i ditt bostadsområde.....	25
5.3 Framtidsplaner om att flytta.....	26
5.3.1 Det yttre spelar roll	27
6. Diskussion	29
Bilaga 2 - Intervjuguide	33
Referenslista.....	34

1. Inledning

Förorter kan betraktas som utsatta områden där kriminaliteten ökar och blir grövre. En förort är ett område som är avgränsat i en stadsregion. Det som oftast inte avbildas är den normalitet som finns i de utsatta områden, ett fungerande föreningsliv, verksamheter och familjer. Risker är att majoriteten av förortsbor drabbas av den negativa bild som framhävs istället i dagens samhälle (Marmgren, 2017). Definitionen av ett utanförskapsområde är enligt Hammarén (2008) ett område där majoriteten av befolkningen har utländsk bakgrund och hög arbetslöshet. Hellgren (2015) skriver att i det mångkulturella samhället har talet om integration oftast tagits upp i politiken samt samhället. Detta tyder på att politiken anser att "de andra" ska anpassa sig till de "svenska" normerna. Vidare menar Hellgren (2015) att det förekommer en föreställning om en "svenskheter". I denna "svenskheter" ska de som inte passar in försöka att anpassa sig vilket konstruerat ett "vi-och-dem" tänkande i utsatta områden. Wacquant (refererad i Sernhede, 2007) skriver att utsatta områdenas invånare blir tilldelade en negativ stereotyp och det inkluderar allt som har med kriminalitet, våld, invandrare och fattigdom att göra. Den här studien handlar om kvinnor med en utländsk bakgrund som har intervjuats och upplevt utanförskap i områdena de är bosatta i. Omvärldens syn på dessa kvinnor och deras bostadsområde påverkar kvinnornas förutsättningar i framtiden. Individerna i förorten får alltså en tilldelad identitet vilket leder till en stigmatisering. Det har lett till att många förortsbor undviker att tala om för utomstående personer om var de bor för att inte bli förknippade med det dåliga som händer i deras bostadsområde.

Enligt Hammarén (2008) är identitet inte något som upptäcks utan något som skapas. Det innebär att omgivningens situationer har betydelse för en individs identitetsskapande. Begreppet identitet innebär att individen har en stabil bild av sig själv som levande och aktivt subjekt. Det handlar om relationen mellan individen och omvärlden, alltså det inre och yttre faktorerna (a.a). Vid identitetsskapandet försöker människor hitta värderingar och åsikter som präglar deras personlighet. När individer finner människor med liknande värderingar som sig själva, kommer de konstruera en grupp som de vill tillhöra. Men identitet är något som kontinuerligt förändras och utvecklas (Smedler & Drake, 2006). Genus, klass och etnicitet tilldelar positioner i samhället som bildar en brygga mellan "vi-och-dem". Det kan ge oss en idé om vilka vi är, hur vi relaterar till andra och till samhället vi lever i (Hammarén, 2008). Av den tidigare forskningen vi har funnit är studierna om killar/unga män i förorten dominerande, vilket motiverar att vi undersöker kvinnors erfarenheter och upplevelser av förorten.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka hur kvinnor i förorten utformar identiteter i spänningsfältet mellan olika identitetserbjudanden samt hur kvinnor förhåller sig till dessa identitetserbjudanden. Detta undersöks genom två konkreta frågeställningar:

- Hur uppfattar kvinnorna omgivningens möjligheter och begränsningar vid konstruktionen av identiteter?
- Hur konstruerar de sina identiteter i förhållande till omgivningens reglering?

2. Tidigare forskning

I detta avsnitt redogörs den tidigare forskningen som är väsentlig för uppsatsen. Tidigare forskning framställer en hel del om begreppen identitet och social exkludering som är centrala punkter som nämns i uppsatsen. Den bilden kan påverkas av omgivningen och har en inverkan på individens personliga självbild. Det framhävs även att bostadsområdet är avgörande för identitetsskapandet. Kvinnors exkludering i samhället visar att stigmatisering påverkar utländska kvinnors tankesätt och identitet. Det förekommer flertal studier om män, deras erfarenheter om exkludering och om deras etnicitet påverkar deras levnadsvillkor i Sverige. Däremot fann vi inte lika mycket forskning om kvinnors erfarenheter om utanförskap och om de upplever exkludering i samhället samt om det har en påverkan på dessa kvinnors identitet.

2.1 Identitet

Begreppet identitet används för att avgöra individens tillhörighet. Därför är det enklaste sättet att kategorisera människor utifrån mönster och logik: ung eller gammal, invandrare eller svensk, medel- eller arbetarklass (Hammarén & Johansson, 2009). Vidare skriver Hammarén och Johansson (2009) att den sociala identiteten ger individen en plats i samhället. Ett begrepp som associeras ofta med identitet är "roll". Erving Goffmans dramaturgiska teori om socialt samspel bygger på en indikation att samhället är byggt som en teater där människor spelar olika roller (refererad i Hammarén & Johansson, 2009).

Enligt Hammarén (2008) är identiteter grundade i till exempel kön, klass samt etnicitet och är därför något som skapas. Identiteten existerar inte från början utan de konstrueras, ges mening och etablerar sig som sanningar. Beroende på var en individ är bosatt kommer den att skapa och utveckla sin identitet. Vidare skriver Hammarén (2008) att det "nya" Sverige har utvecklats på grund av flyktinginvandring, segregation, ekonomisk och social omstrukturering. Något som Lilja (1999) också skriver är att identiteten byggs upp i ett samspel mellan platser och ställen som personerna är knutna till. Hur individens identitet formas beror på människans relationer till omgivningen och om personen känner en tillhörighet till andra personer. Omgivningen reglerar om individer kan passera över gränser och uppleva rumsliga och sociala skillnader. Det är även det som ger oss sociala kunskaper vilket i sin tur skapar möjlighet till möten och ger utrymme för tillfälligheternas spel.

2.2 Social exkludering

Ålund (1991) skriver om hur olika faktorer kan ha en påverkan på kvinnors tankesätt. Författaren förklarar att dessa faktorer kan vara kvinnors framtidsoro och framtidsdrömmar som bland annat präglas av utanförskapet de upplever. Ålund (1991) beskriver även att kvinnors sammanhållning inom den egna gemensamma kulturen tillför en stark känsla av styrka och glädje. Gemenskapen gör att det uppstår ett socialt nätverk, pålitlighet och ömsesidighet mellan utländska kvinnor med en annan kultur i jämförelse med den svenska kulturen. Författaren menar att kvinnor som befinner sig i ett utanförskap bildar en gemenskap med varandra. Ålund (1991) skriver vidare att utanförskapet ökar vilket bidrar till att dessa kvinnor samlar mer kraft i det egna nätverket som består av deras landsmän.

Schlytter (2004) anser att utländska kvinnor upplever ett dubbelt utanförskap i det svenska samhället. Med dubbelt utanförskap menar Schlytter (2004) att kvinnor hamnar utanför samhällsgemenskapen för att de är kvinnor med utländsk bakgrund. Hon menar även att kvinnorna inte får en rättvis chans att "finna sig själva" då de följer andra normer och regler som skiljer sig från de normer och krav som finns i Sverige. Detta gör att den svenska kulturen krockar med andra länders kulturer. Sernhede (2007) lyfter fram att stigmatisering uppstår när vissa individer i området betonar sin moraliska status och anknyter sig till den dominerande diskurs som fördömer dem exempelvis personer som "utnyttjar socialhjälp". Det leder till att intoleransen och motsättningarna mellan olika grupper ökar i vissa områden. Stigmatiseringen som handlar om att vara utpekad som den andra klassens medborgare för att en individ bor i ett visst område, leder till behov av att försvara den egna stadsdelen och den egna identiteten (a.a).

Lilja (1999) visar att det moderna stads- och förortsbyggandet har kritiserats för att vara ett uttryck för kontroll. Man har tagit fasta på att förortsbyggandet inneburit att familjen sätts i centrum, vilket kvinnliga kritiker har menat kan vara ett försök till att kontrollera kvinnorna. Lilja (1999) skriver att människor som bor i förorten kan enbart ställas mot människors egna erfarenheter av att bo och leva där. Människor som lever utanför förorten lever på helt olika villkor. Det leder till att många inte vet vad andra gör vilket kan framkalla känslor av utanförskap; utanförskap föder brist på tillhörighet (a.a).

3. Teori

Detta kapitlet kommer att presentera teorier som är lämpliga för studiens syfte och frågeställningar. Vår huvudteori är Erving Goffmans begrepp om stigmatisering. Goffmans stigmatologi kommer användas som ett redskap för att undersöka hur kvinnor har det i ett utsatt område. En annan teori som tillämpats av Goffman är den dramaturgiska teorin som beskriver människans självbild och hur individer spelar olika roller i samhället. Ytterligare en dimension som används i studien är skriven av Elisabeth Lilja (1999) och handlar om hur det är att leva och bo i en förort och hur det spelar en roll för identitetsskapandet. Goffmans stigmatologi är till synes lik Liljas förklaring till identitetsskapande. Skillnaden är dock att Goffman använder begreppet identitet som förklaras utifrån samhällets normativa förväntningar som kan spela en roll för individens identitetsskapande, medan Liljas teori förklaras mer som en fast definition av hur bosättningen i förorten spelar roll för identitetsskapandet hos olika individer. Teorin om den tredje identiteten av Katrin Goldstein-Kyaga och Maria Borgström (2009) används för att beskriva individens integration av växlande kulturer. Teorierna har använts i syfte att förstå hur kvinnor ifrån ett utsatt område uppfattar omvärlden. I uppsatsen kommer många begrepp och uttryck förekomma löpande i texten. Det har tillämpats nyckelord som verktyg i början av uppsatsen för att förtydliga vilka begrepp uppsatsen berör.

3.1 Stigma

Teorin som har betraktas vara relevant för vår studie är Goffmans (1963, refererad i Goffman 2020) framställning av fenomenet stigma. Författaren belyser begreppet stigma om individens brist av socialt erkännande på grund av att de inte lever upp mot de identitetsvärden som värderas i samhället. Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) belyser tre olika grupper av stigmaten: kroppsliga missbildningar vilket tyder "fläckar på den personliga karaktären" och gruppstigma som har att göra med en persons nation, ras och religion. En person som blir utstött av olika orsaker och som har att göra med kropp, karaktär eller kategoritillhörighet är således stigmatiserad. Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) talar om att kategorisering av en individ innebär att de blir tilldelade ett stigma. Att vara en stigmatiserad person innebär att bli exkluderad på ett negativt sätt från vad som anses vara normalt (a.a). De stigmatiserade är i en position där de ställs inför frågan om hur de ska hantera samhällets stereotypa krav och förväntningar av dem.

Bokens fjärde och femte upplaga har använts för studiens analys. Böckerna har i stort sett gemensamma drag men det som skiljer dem åt är att fjärde upplagan förklarar den stigmatiserade personen som en avvikandes roll och den femte upplagan förklarar den stigmatiserade personen som en stämplades roll i samhället. Det centrala i Goffmans analys i stigma handlar således om hur en människa antingen hanterar eller styr en identitet som anses vara avvikande. I den femte upplagan redogör Goffman om relationen mellan samhällets normer och de stämplades påtvingade roll som en stigmatiserad individ. Två begrepp som tillämpats i stigmateteorin är de misskrediterande och de misskreditabla. Att vara misskrediterad innebär att stigma är uppenbart och synlig. En misskreditabel person innebär att den stigmatiserade individen väljer att dölja stigma. När det sker en splittring mellan två identiteter förklarar Goffman det som en passering och genom en passering sker informationskontroll, alltså att individen medvetet väljer ut vad för information omvärlden ska få veta. Det är möjligt att individen blir misskrediterad när hen avsiktligt passerar.

3.2 Rollspel

Goffman (1959, refererad i Goffman 2014) redogör för en teori som beskriver människans självbild samt härleds ur det dramaturgiska perspektivet. Interaktion är det ömsesidiga inflytande som sker när människor befinner sig i varandras fysiska närvaro vid ett givet tillfälle. Det finns fastställda handlingsmönster som visas upp under ett framträdande och som kan upprepas vid andra tillfällen, detta kan kallas för en *roll* eller *rutin*. Om en individ ska kunna nå upp till idealnormerna under sitt framträdande måste personen avstå eller dölja de handlingar som är oförenliga med dessa normer.

Goffmans (1959, refererad i Goffman 2014) dramaturgiska socialpsykologi syftar till att förstå samspelet som sker ansikte mot ansikte när en individ möter en annan. Omgivningen försöker styra individens uppfattning om sig själv samtidigt som individen försöker visa en så positiv bild av sig själv som möjligt. Detta för att få en bättre självbild. Den sociala identiteten ger individen en plats i samhället och då har sociala strukturer, institutioner och positioner en stor betydelse. När en individ får en ny ställning i samhället, kommer den troligtvis inte att få fullständiga besked om hur den ska bete sig. Omständigheterna i den nya situationen kommer troligtvis inte heller utöva tillräckligt starkt intryck som kan bestämma personens beteende utan man behöver själv reflektera närmare över det (a.a).

Oftast får man i sin nya inramning med tiden en hygglig uppfattning om hur man ger uttryck åt blygsamhet, underkastelse eller rättmätig indignation. Det Goffman (1959, refererad i Goffman 2014) menar är att socialt samspel föreställer en teater i samhället. På "scen" spelar människor olika roller och författaren skriver att människor dessutom kan utspela flera olika roller utan att ha problem med att byta från en roll till en annan i samhället. Vidare menar Goffman (1959, refererad i 2014) att när vi går in i en roll definieras också vår "identitet" och vi kan snabbt skifta roll, exempelvis från förälder till brottsling eller till polis. Det finns ett visst utrymme för *rolldistans*, där det finns en möjlighet att improvisera men samtidigt går det inte att tänja hur mycket som helst på rollen. Eftersom varje roll har ett utmärkande manus att följa krävs det ibland anpassningar till rollens skrift, vilket innebär att det skapar begränsningar i individens handlingsmöjligheter (a.a).

3.3 Miljöanpassning

Lilja (1999) skriver om innebörden att leva på förortens villkor och vad det har för betydelse för människorna som bosätter sig där. Det betyder att den fysiska omgivningen är lika viktig som individens eget handlande, då det påverkar en individ själv och personerna i närmiljön. Beroende på var människan känner sig hemma kommer det finnas utrymme för personen att skapa sin identitet. Dagens diskussion om livsvillkoren i förorterna och den fysiska omgivningens betydelse för individer är inte direkt en upprepning men har ett motsatt perspektiv: det står som en symbol för många individers uppväxt och blir en del av dess identitet. När individer söker en identitet för sig själva och för sin omgivning tittar de på hur andra kommer uppfatta dem. I den fysiska miljön söker människor sammanhang och skapar uppfattning om sig själva och sin miljö. För vissa individer kan flertal miljöer ha brist på mening för dem som bor där. Detta kan medföra brist på positiva upplevelser som senare kan vara ett hot mot identiteten och leda till osäkerhet och utsatthet (a.a).

Lilja (1999) menar att de platser som är identitetsskapande och där människor känner sig "hemma" kan vara väldigt olika sinsemellan. Det byggs upp i ett samspel mellan bosättning och händelser eller människor som är knutna till platsen. Närmare sagt handlar det om människans relationer till omgivningen. Det är via miljön man får en förståelse om sig själv och sin plats. Det vill säga, hur andra individer uppfattar oss kommer spela roll för individens identitetsskapande. Dessa föreställningar kan höja självkänslan, men även hota den. Genom sitt handlande försöker individen i förhållande till sin omgivning skapa mening och sammanhang för sig själv och sin egen situation i vardagen samt samhället (a.a).

3.4 Den tredje identiteten

Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) skriver att identitet är en tolkning av det egna livet som binder samman olika delar av individens liv till en samhörighet. I det sammanhanget får individen möjligheten att reflektera över sig själv och över den gemenskapen eller platsen denne har. Den "tredje identiteten" är varken enbart nationell eller enbart transnationell. Det utspelar sig mer om hur två nationella identiteter kombineras tillsammans. Den "tredje identiteten" syftar på de kulturella och etniska perspektiven ur ett inifrånperspektiv. Vidare är den "tredje identiteten" inte något fast eller oföränderligt, utan identiteten kan vara mer eller mindre heterogen kulturellt sett (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009).

När en individ förhåller sig till det som anses vara annorlunda och utvecklar frågor om värderingar och perspektiv kallas det kosmopolitisk. Personer som anses vara kosmopoliter har kunskap om olika kulturella värderingar och har viljan att öppna sig mot den andre. En kosmopolitisk identitet behöver inte stå i motsatsställning till att ha en etnisk identitet. Identitet varierar beroende på sammanhanget och kombineras på olika sätt. Individer väljer ut olika kulturella koder beroende på vilken identitet de vill synliggöra för stunden. I vissa sammanhang väljer personer att dölja sin identitet men kan i andra situationer framhäva den. Anledningen till varför människor väljer att undanhålla sin identitet kan vara för att personens utseende inte passar ihop med majoritetens utseende. Ytterligare en viktig aspekt för människans identitet är grupperingarna som personen känner sig trygg i. Dessa grupperingar kan bland annat vara religiösa, etniska, territoriella eller nationella (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009).

Den tredje identiteten handlar enligt Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) om att individen vill känna sig som en människa och världsmedborgare på ett globalt plan. Det innebär att människorna integrerar olika och ser sig själva som hybrida men samtidigt växlar de mellan olika kulturella system som tyder på att man är "både-och". Betydelsen av "både-och" är inte en negativ bemärkelse, utan anses vara en tredje position som sammanhänger med ett etiskt ställningstagande om åsikter och livssyn. Vidare skriver Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) att skapandet av en identitet ingår i en process. Detta för att handskas med delar av personligheten och få det bekräftat för det som står i kollision med det dominerande synsättet i samhället. Människan tvingas kontinuerligt att fatta beslut om olika saker, vilket påverkar identiteten och är en viktig roll för identitetsskapandet.

Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) menar att en viktig aspekt av den tredje identiteten är när individer växlar mellan olika kulturella koder. Beroende på varje individs förmågor och kunskaper kommer den tredje identiteten att utvecklas olika. Individer som har goda språkkunskaper och bildar kunskaper om kulturer och koder kommer få en ökad kulturell förståelse som är väsentlig för sin identitet. I en mångkulturell kontext får individen lära sig att växla mellan kulturella koder, vilket kallas för kodväxling. Kodväxling har olika betydelser: dels att personer umgås i en miljö där omgivningen kan två eller flera språk och använder uttryck ur båda språken. Dels att personen växlar språk för att man är i en miljö där alla individer inte kan alla språk och vidare byter språk när man talar med andra personer. Kodväxlingen kan därmed bli en viktig synpunkt för identiteten.

4. Metod

Metodavsnittet konkretiserar de metodologiska delar som har använts för insamling av data som vår studie grundar sig i. I följande avsnitt presenteras val av metod, urval, tillvägagångssätt, utförande av fokusgruppsintervjuer, validitet och reliabilitet och etiska ställningstaganden.

4.1 Val av metod

Arbetet har riktats mot ett kvalitativt angreppssätt för att undersöka hur kvinnornas identiteter i förorten påverkas. Dalen (2015) skriver att i en kvalitativ ansats förklaras individers livsvärld på ett välutvecklat sätt eftersom fokuset ligger på deras upplevelsedimension. Intervjumetodens syfte är därmed att fokusera på det som beskrivs eller sägs om specifika livssituationer för att få en djupare uppfattning om individers värderingar. Trost (2010) skriver att den kvalitativa insamlingen inte har ett lika brett urval som en kvantitativ insamling där urvalet är stort. Ryen (2004) skriver att det inte enbart finns en standardmetod, utan att det finns flera metoder som bland annat intervjuer, observationer, analyser av texter samt bruk av visuella medier. Författaren menar att val av metod grundar sig i vad forskaren vill få reda på (a.a).

En kvalitativ intervju som genomförs byggs på allmänna principer (Dalen, 2015). Det finns olika typer av intervjuer. Den intervjun som var mest lämpligt för denna studie var en semistrukturerad intervju. Vidare skriver Dalen (2015) att under en sådan intervju är samtalet inriktat på bestämda ämnen som intervjuaren har valt ut i förväg. När intervju används som metod är det viktigt att skapa en intervjuguide som innehåller centrala frågor som ska besvara studiens frågeställningar. Författaren menar att en eller flera provintervjuer behöver äga rum för att veta ifall intervjuguiden som man har format är relevant. Vid provintervju får man även möjligheten till att testa den tekniska utrustningen. En provintervju utfördes på tre personer som var mellan 20 och 25 år gamla. Den ena författaren antecknade stödord ifall det tekniska hjälpmedlet skulle krångla och den andre författaren lyssnade intensivt på informanterna. Efter provintervjun var det tydligt att vissa frågor från intervjuguiden var svårförståeliga. En åtgärd gjordes och frågorna korrigerades (Dalen, 2015). En lista över frågeområden ska enligt Trost (2010) konstrueras. Ryen (2004) skriver att analysera kvalitativ data innebär bland annat att förenkla datamängden. Huvudpoängen är att inte samla på sig mängder med information som inte är intressanta för arbetet. Utmaningen blir därmed att transkribera all data som har förts in och som dessutom kräver tid (a.a).

4.2 Urval

Vi hade en kontinuerlig diskussion om ämnet identitet och var medvetna om hur känsligt det kan vara. Dels för det kan vara svårt att öppna upp sig samt prata fritt och dels för att det kan vara svårt att yttra sig om personliga erfarenheter. För att göra ett urval i kvalitativa studier behöver man enligt Ryen (2004) klara av flera förhållanden än vad som oftast förbinds med urval. Det innebär inte enbart att välja ut vem som ska delta i intervjun utan händelser och processer spelar roll. Respondenterna valdes utifrån ett Facebook-inlägg efter de kärnvariablerna som studien riktade sig mot. För att behålla sin anonymitet fick de intervjuade fiktiva namn i resultatdelen. All information och uppgifter som överlämnats till oss är sekretess behandlade. Kärnvariablerna som studien är avgränsad till fokuserar på kvinnor mellan åldrarna 22 och 45 år och som har bostad alternativt bor i en förort. Två fokusgruppsintervjuer ägde rum i stadens stadsbibliotek med två tjejer i varje grupp. Två av intervjupersonerna är födda i Sverige vars föräldrar är födda utrikes och två av intervjupersonerna är födda utanför Sverige och har föräldrar födda utrikes.

4.3 Tillvägagångssätt

Vi har varit överens om att ha förorten som huvudfokus. Till en början skulle arbetet handla om ungdomar och män som är bosatta i en specifik förort. I den tidigare forskningen handlade majoriteten om män och deras levnadsvillkor i utsatta områden. Efter flera diskussioner kom vi fram till att studera kvinnornas identitet i förorten. Då uppmärksammades kunskapsluckan och därmed riktades arbetet mot kvinnor istället. Studien riktar sig till att få reda på hur de intervjuade kvinnorna i förorten hanterar sin identitetsprocess och vad de gör med omgivningens förväntningar. Vidare utformades en intervjuguide som delades in i fyra övergripande ämnen: bakgrund, identitet, bostadsområde och framtid. Intervjuguiden gick till en början ut på bakgrundsfrågor om kvinnornas ålder, sysselsättning och familjeförhållanden. Vidare konstruerades frågor om kvinnornas bostadsområde, identitet och framtidsplaner.

Först var tanken att ta kontakt med en skola och intervjua både lärare och studenter. Men det var irrelevant för arbetet skulle inte var riktat mot ett specifikt yrke. För att hitta fyra intervjupersoner var sociala medier ett nödvändigt verktyg. Ett inlägg utformades utifrån studiens syfte och publicerades i en tjejgrupp. Flertal respondenter ville gärna ställa upp men på grund av avgränsningen som gjordes valdes fyra personer som bodde i närområdet. Respondenterna delades in två fokusgrupper för att få mer utrymme att prata och uttrycka sig. Frågorna som formulerats syftar till att undersöka kvinnornas framställning av identitet i förorten. I början av resultatdelen presenteras respondenternas svar om deras bakgrundsfrågor. En teoretisk referensram presenteras i arbetets resultatdel där varje huvudområde har fått en underrubrik för att tydliggöra för läsaren om avsnittet.

4.4 Utförande av fokusgruppsintervju

Fokusgrupper har tillämpats för att utföra intervjuerna. Wibeck (2010) poängterar att när man arbetar med fokusgrupper samlas fåtal eller flera människor i en grupp som vidare får föra dialoger med varandra om ett specifikt ämne. De valda personerna utlämnar sina personliga erfarenheter i en diskussion som spelas in. I fokusgrupperna finns det en samtalsledare som initierar och presenterar nya aspekter av ämnet. Syftet med denna metod är att studera respondenternas innehåll, det vill säga deras åsikter, tankar och uppfattningar. När datan analyseras kommer gruppledaren kunna lyssna på hur deltagarna resonerar sig fram till en gemensam eller icke-gemensam syn kring frågeställningarna (Wibeck, 2010).

Dahlin-Ivanoff och Holmgren (2017) förklarar att fokusgrupper syftar till att locka fram en mångfald av idéer och synpunkter och inte tvinga fram åsikter. Genom att ge möjligheter och utrymme till respondenterna kommer de föra dialoger och ställa frågor till varandra. Fokusgruppsdiskussion handlar inte om att skapa konsensus eller mäta attityder. Styrkan i fokusgruppsmetoden är att forskaren får en möjlighet att förstå hur deltagarna ser på sin verklighet (a.a).

Om en fokusgrupp ska fungera anser Wibeck (2010) att det behövs en lämplig blandning av personer. Demografiska variabler inkluderar sådant som ålder, kön, etnisk härkomst samt yrke och kan underlätta interaktionen om deltagarna har något gemensamt. Enligt Dahlin-Ivanoff & Holmgren (2017) är det en svår uppgift att para ihop en fungerande grupp. Deltagarna ska vara insatta i det valda ämnet och förhoppningsvis ha olika perspektiv på det (a.a). Respondenterna i intervjuerna deltog effektivt och hade ibland åtskilda och ibland lika åsikter. Wibeck (2010) skriver att det är gruppledarens ansvar att snabbt ta åtgärder när någon av deltagarna är aggressiv eller dominant. Gruppledaren bör då leda diskussionen så att alla får komma till tals. De individer som har svårt för att ta plats och göra sin röst hörd kan behövas uppmuntras av gruppledaren (a.a). I båda fokusgrupperna visade respondenterna respekt till varandra och lät personerna prata klart till punkt innan den andra flikade in. Alla fick utrymme att delta aktivt i diskussionerna och möjlighet till att besvara frågorna. Dahlin-Ivanoff & Holmgren (2017) föreslår att gruppen som slås ihop bör känna av en trygghet för att prata fritt och kunna uttrycka sig.

Wibeck (2010) poängterar att gruppen inte bör vara för stor då risken är att gruppledaren inte kan behålla allas uppmärksamhet. En mindre grupp kommer ge varje enskild individ en känsla av inflytande och samhörighet. Vidare kommer det finnas tillräckligt med tid för att alla ska få tillfälle att prata. Det var två respondenter i varje fokusgrupp och varje intervju gav deltagarna utrymme till att engagera sig. Dahlin-Ivanoff och Holmgren (2017) skriver vidare att små fokusgrupper kan vara dynamiska och resultatet av dialogerna beror på deltagarnas engagemang. Det blir även enklare för gruppledaren att hantera känslomässiga diskussioner. Under intervjun förekom det inga etiska dilemman.

För att genomföra de praktiska intervjuerna krävs det att man har utformat en intervjuguide utifrån studiens frågeställningar. Beroende på om fokusgruppen är strukturerad eller ostrukturerad kan en intervjuguide konstrueras på olika sätt. Gruppledare ska formulera öppningsfrågor som får deltagarna att bli bekanta med varandra (Wibeck, 2010).

Provintervjun som genomfördes tog cirka 30-40 minuter. Respondenterna som ställde upp via ett Facebook-inlägg kontaktades. Därefter planerades dag, plats och tidpunkt för när intervjuerna skulle äga rum. Deltagarna fick ta del av ett informationsblad som förklarade studiens syfte och att respondenterna skulle förbli anonyma. På informationsbladet tydliggjordes även att intervjun kommer att spelas in med hjälp av mobiltelefonens ljudinspelningsapp. Under intervjun presenterades frågorna och respondenterna deltog aktivt och gav utrymme till varandra.

4.5 Bearbetning av data och analys

För att tolka studiens datamaterial har en tematisk analysmetod tillämpats. Bryman (2011) skriver att det vanligaste tillvägagångssättet gällande kvalitativa data är tematisk analys. Metoden har i syfte att organisera data för att därefter sammanställa den. Tematisk analys går ut på att identifiera de centrala ämnen och subtema som utgör grunden för återkommande motiv i texten som tillämpas på data. Teman och subteman är resultatet av en fördjupad läsning där läsningen genomförs flera gånger av de utskrifter som skapar data (a.a).

Aspers (2011) skriver vidare att intervjun som har genomförts behöver presenteras i någon form av text. Texten är en del av ett arbetsmaterial som forskaren använder vid kodning och analys. Det som skrivs ner kallas för transkribering och är det första steget vid bearbetning av data. Det är enligt Dalen (2015) viktigt att forskaren själv gör transkriberingen för att lära känna sitt eget material. Efter transkriberingen genomfördes en noggrann närläsning om personernas utsagor för att hitta underteman som är lämpliga för den här studien. Effekten av denna kodning resulterade i olika mönster som underlättade kategoriseringen av befintliga teman i studiens analysarbete. Utifrån kodningen observerades vissa teman: *identifikation med olika miljöer, utvecklandet av identitet i förorten* och *hinder som förekommer på grund av utseende eller bostadsområde*. För att en kvalificerad analys ska kunna ske skriver Aspers (2011) att det behövs intervjustskrifter som är primärmaterialet. Primärmaterial är skapat utifrån forskarens frågeställning. Efter att ha genomfört fokusgruppsintervjuer och samlat in data börjar organisering och bearbetning av materialet.

I studien har intervjumaterialet delats in i olika kategorier: bakgrundsfrågor, identitet, bostadsområde och framtid. Syftet med detta var att skapa en bättre konstruktion av den data som har samlats in. För att inte avslöja respondenternas namn blev de tilldelade en siffra. När respondenterna skulle prata och svara på en fråga sa de vilken siffra de hade för att identifiera sig. Därefter genomfördes en transkribering av intervjuerna och utifrån deras valda siffra blev respondenterna tilldelade fiktiva namn. Under transkriberingen skrevs det ner all text som hade förekommit under intervjun. Det förekom ibland dialoger mellan respondenterna som gick utanför ramarna. Information som var irrelevant för studiens frågeställningar valdes bort under analysprocessen.

4.6 Validitet och reliabilitet

Reliabilitet som även kan benämnas som tillförlitlighet, ska redovisas i en studie för att presentera datainsamlingen. Vid kvalitativa intervjuer är konstans inte lika aktuell som vid kvantitativa studier (Trost, 2010). Genom de utformade frågorna i intervjuguiden är det möjligt att se en tydlig och relevant koppling till de valda frågeställningarna. Kvale och Brinkmann (2014) skriver att en kvalitativ forskning behöver återupprepas av andra forskare för att se om resultatet kvarstår och är tillförlitligt, det vill säga innehåller reliabilitet. Det som kan orsaka låg reliabilitet kan vara brist på material eller att materialet består av feltolkningar, otydliga noteringar och skrivfel. Studien kan därför bli missledande och feltolkas (Kvale & Brinkmann, 2014). För att undvika feltolkningar i studien har inspelningarna av intervjuerna använts kontinuerligt.

Begreppet validitet är enligt Kvale och Brinkmann (2014) en studies trovärdighet. Validitet riktar sig mot att se ifall studiens syfte och frågeställningarna har undersökts. För att säkra validiteten i studien har kontinuerliga möten med handledaren skett där material och tillvägagångssätt har diskuterats. Vid transkribering har vi varit tydliga med vad som har sagts för att öka validiteten och avstå från skrivfel. Studien har granskats av handledare och andra utomstående. Respondenterna i intervjun kommer få ta del av resultatet i studien för att trovärdigheten ska säkerställas.

4.7 Etiska ställningstaganden

Enligt Aspens (2011) är etik en viktig del av metoden i det vetenskapliga arbetet. Om den vetenskapliga studien går emot de regler som forskarsamhället har stiftat kan den inte implementeras. För att samhället och människorna ska fortsätta utvecklas är forskningen en nödvändig punkt. Vetenskapsrådet (2002) skriver att individskyddskravet kan konkretiseras i fyra allmänna principer på forskningen. De fyra kraven kallas för informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. Under insamlingen av datan har studien förhållit sig till de fyra kraven.

Informationskravet - Det är forskarens uppgift att informera undersökningsdeltagarna om studien och dess syfte. Vidare ska deltagarna få information om vad som gäller för deras deltagande. Det är frivilligt som deltagande att avbryta sin medverkan i studien. I informationsbladet fick intervjupersonerna ta del av denna information.

Samtyckeskravet - Forskaren ska inhämta uppgiftslämnarens och undersökningsdeltagares samtycke. Deltagarna bestämmer själva över sin medverkan i uppgiften. Om deltagarna är under 15 år bör samtycke även hämtas från föräldrar/vårdnadshavare. I studien var intervjupersonerna över 15 år vilket innebar att samtycke inte krävs från föräldrar/vårdnadshavare.

Konfidentialitetskravet - Alla deltagare som medverkar i ett forskningsprojekt och som omfattar användning av etiskt känsliga uppgifter om enskilda, identifierbara personer bör vara sekretessbelagda. De uppgifter som samlats in om personerna ska vara anonyma i studien. Respondenternas namn i studien har därmed inte använts. De har istället blivit tilldelade en siffra och fiktiva namn.

Nyttjandekravet - Detta krav innebär att information om enskilda individer får enbart användas för forskningsändamål och inte utlånas för kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften. Under intervjun konstaterades att materialet som sparas kommer enbart utnyttjas för studien. När studien är färdig kommer det insamlade materialet att raderas (Vetenskapsrådet, 2002).

5. Resultat och analys

I detta kapitel kommer vi redogöra för analysen och analysens resultat. Vi börjar avsnittet genom en kort presentation om vilka våra fyra kvinnliga respondenter är. Namn och uppgifter har ändrats för att skydda personernas identitet. Analysen systematiseras utifrån de tre huvudsakliga teman som kunde identifieras genom närläsning av intervjuerna. Analysen presenteras utifrån tre olika kategorier: identitet, bostadsområde och framtid. Avsnittet inleds med en kort och oidentifierad presentation av intervjupersonerna. I analysen exemplifierar vi nyckeltankar genom citat; därmed bortser vi från intervjugrupporna och hänvisar istället till deltagarnas individuella bidrag till samtalen. Svaren är kontextuella och skiljer sig åt beroende på hur intervjupersonerna har resonerat. Citat som har valts ut är relativt utförliga.

5.1 Presentation av respondenter

Daniella - Är en student som arbetar vid sidan om studierna. Hon är född i Sverige och hennes föräldrar har invandrat som vuxna. I hemmet talas svenska såväl som deras modersmål.

Denise - Är en student som arbetar vid sidan om studierna. Hon är född i Sverige och hennes föräldrar har invandrat som vuxna. I hemmet talas svenska såväl som deras modersmål.

Ylva - Är en student som är gift och har barn. Hon är född i Sverige och hennes föräldrar har invandrat som vuxna. I hemmet talas svenska såväl som deras modersmål.

Hanna - Är en arbetare som är gift och har barn. Hon och hennes föräldrar har invandrat som vuxna till Sverige. I hemmet talas svenska såväl som deras modersmål.

5.1.1 Identitet som identifikation: att identifieras som något och med något

Här uttrycker respondenterna ett distinkt mönster, identifikation med omgivningens identitet. Båda identifikationerna är komplexa och beror på kontexten. Samtliga respondenter har beskrivit familj och vänner som en viktig detalj i deras liv samt något som påverkar deras identitet. De uttrycker sig så här:

”Asså jag tycker mest umgänget och omgivningen påverkar min identitet, men även normer om hur man ska vara.” - Daniella

”Jag tror att omgivningen kan ha en del påverkan på min identitet. Jag tänker då på min omkrets och de jag umgås med. Jag har exempelvis under min uppväxt påverkats av min familj och vänner.” - Denise

Lilja (1999) förklarar att människan söker sammanhang i den fysiska miljön för att skapa sin identitet. Utifrån ovanstående utsagor kan det antas att umgänget och miljön är det som har mest inflytande för identitetsskapandet hos kvinnorna. I uttalandet lyfter Denise och Daniella fram sin upplevelse om hur samhörigheten är en viktig faktor för utvecklandet av identiteten.

Vidare i intervjun diskuterades det om klädsel har en betydelse för utformningen av kvinnornas identitet. Att identifieras med utseende är en kvasi naturlig process:

”Det första man tänker på när man ser en annan person är utseendet och då har hudfärg, hår och ögonfärg en betydelse. Och då sätter man denna personen i kategorisering. Man identifierar andra först utifrån utseendet och därefter utifrån personligheten, tror inte min klädsel har en stor betydelse.” - Daniella

Samtliga respondenter för en dialog om hur de blir tilldelade en identitet vilket de hade skilda åsikter om. Denise svarar utifrån ett indirekt och filtrerat svar som är en korrekt sekundär berättelse. En person blir tilldelad en identitet beroende på hur omgivningen uppfattar en:

”Ett exempel som jag kan dra utifrån en vän till mig här i orten är att hon är adopterad från Afrika och är uppväxt i en svensk familj under hela sitt liv. Den här vännen identifierar sig själv som en svensk (...) hon upplever själv att hon känner sig som ett kinderägg där hon är svart utanpå men vit innanför. Men omgivningen kan nästan omöjligt identifiera en svart individ som en svensk och det är eftersom att hudfärgen tyvärr oftast sätter en etikett på den individen som blir svår att undvika. Hennes hudfärg får omgivningen att inte identifiera henne som svensk. Så tyvärr blir man identifierad beroende på vilken uppfattning andra har om dig.” - Denise

Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) skriver att samhället avgör vilka medel som kommer till användning för att dela in människor i kategorier. Människor är oftast inte medvetna om att de har ställt krav för hur en individ borde vara i en grupp. När en person har någon egenskap som gör hen olik de övriga personerna i gruppen blir personen misskrediterad (a.a). Den etniska identiteten man tillskrivs av andra är baserad på personens utseende och har betydelse för hur man bemöts av omgivningen. Utifrån utsagan som Denise berättar kan det vara en slags tvångsmekanism att bli tilldelad en identitet. Omgivningen tilldelar Denise kompis en förutbestämd identitet som inte passar in i majoritetskulturen. I utsagan lyfts anledningen fram till varför omgivningen bemöter henne på det sättet och det är för att hon inte har ett utseende som anses vara för den svenska kulturen vilket gör henne misskrediterad.

5.1.2 Identifikation med närmiljöns identitet

Samtliga respondenter uttrycker två tydliga samband mellan identifikation med närmiljöns identitet och identifikation med samhället. Ylva och Hanna menar att omgivningens tilldelade identitet sätter etikett för deras beteende och hur de bör uppföra sig samt vad som förväntas av dem. Utifrån Ylvas uttalande går det att uppfatta det som att hon gör en skillnad på identifikation med närmiljön genom att prata om bekvämlighet i olika grad. Hon har både föräldrarna, syskonen och hennes man i hennes närmaste omgivning men menar att hon känner sig mer avslappnad med sin man och sina syskon än med hennes föräldrar:

”Jo men jag förhåller mig bra till den identiteten. Omgivningen förväntar sig att jag ska bete mig på ett visst sätt exempelvis mina föräldrar. Om jag har blivit stämplad som den roliga eller den trevliga så kommer jag förhålla mig till den identiteten eftersom omgivningen har fått den bilden av mig. Ibland behöver jag förhålla mig till en identitet fastän jag inte orkar och det är för att inte bli ifrågasatt. Dock känner jag mig mer avslappnad med min man och mina syskon.” - Ylva

”Genom att man anpassat sig till samhället. Exempelvis vänta på sin tur i kön och hålla god ton. Detta är bara några få saker som visar att du har anpassat dig till samhället. När du anpassar

dig så förhåller man sig till sin tilldelade identitet. Men hemma är jag mig själv och kan visa olika sidor av mig.” - Hanna

Goffman (1963, refererad i Goffman 2014) skriver att närmiljön och samhället påverkar individens uppfattning om sig själv, vilket gör att individen kommer försöka leva upp till den bilden som förväntas av dem. Individer framträder i två regioner när de uppträder på en teaterföreställning. Dessa typer kallas för främre- och bakre regionen. I den främre regionen intar människan en roll beroende på omgivningens sammanhang och i den bakre regionen betar sig människan på ett sätt som är tillåtet utanför scenen (a.a). Analysen visar att samtliga respondenter spelar en roll för att undvika bli sedda av omgivningen på ett annorlunda sätt. Här skiljer våra intervjupersoner mellan frontstage och backstage-identitet. Detta gäller främst ett framträdande i den främre regionen av teaterföreställningen.

Respondenterna diskuterade vidare om hur de förhåller sig till en tilldelad identitet. Kvinnorna upplever att miljön har en betydelse för hur de ska förhålla sig i vardagen:

”Om jag bara skulle säga att jag bor i förorten så tror jag att det skapar en tilldelad identitet att jag inte bryr mig så mycket om livet, att jag skiter i skolan och att jag inte jobbar osv. Men eftersom jag pluggar och har ett arbete så tror jag inte folk tilldelar mig just en sån identitet. Men är jag i svenska områden så agerar jag ju svensk.” - Daniella

”Oftast vill man vid nya bemötanden visa en fin bild av sig och kanske inte nämner förorten det första man gör. Det skulle garanterat skapa fördomar om hur jag är utan att jag har fått chansen att visa vem jag egentligen är. När jag presenterar mig själv brukar jag nämna ganska snabbt att jag studerar och arbetar för att framstå som en driven invandrarkvinna. Jag undviker helst frågor om vart jag bor.” - Denise

Det framhålls att kvinnorna är medvetna om den svenska omgivningens tolkningar av bostadsområde, klädsel, hudfärg och utseende och att de därför underkommunicerar “jag är en av dem” och överkommunicerar att de faktiskt är skötsamma. De utformar alltså sin identitet så att de undviker stigmatisering. Goffman (1963, refererad i Goffman 2014) belyser att samhällets normer kan få stigman att uppstå per automatik genom att kvinnorna beskriver hur de behöver leva upp till de normativa förväntningarna av dem (a.a). Man kan tydligt se att respondenterna förnekar delar av sig själv för att istället acceptera omgivningens tolkningar, dock utan att identifiera sig med dem. Det har gjort att kvinnorna inte känner att de kan vara sig själva på deras arbetsplatser kring kollegor och istället behöver visa upp en annan sida av sig själv. Analysen visar att första intrycket kategoriserar respondenterna in i en tillhörighet som skiljer sig från mängden och om de inte visar egenskaper som motbevisar det. Respondenterna menar att omgivningen oftast har en förutbestämd uppfattning om invandrarkvinnor. I uttalandet hanterar kvinnorna kategoriseringen genom att styra den och genom att skicka ut medvetna signaler. Anledningen till detta är för att omgivningen ska tänka på ett speciellt sätt om dem. Vilket medför ständig press på att prestera bra på arbetsplats och vardagslivet för att motbevisa omgivningens fördomar:

”Jag tror att folk utanför området inte tror att det finns invandrare eller rättare sagt invandrarkvinnor som faktiskt också är utbildade och kämpar dag ut och dag in för att göra ett bra jobb ifrån sig. På jobbet måste jag exempelvis vara mer formell för att passa in där. Eftersom

vi har massa klientkontakter och möten måste jag tänka på hur jag pratar och uppför mig” - Denise

Respondenterna upplever gemensamma åsikter om hur omgivningens ramar spelar roll för dem:

”Folk runt omkring mig påverkar min identitet mest. Det kan exempelvis vara regler eller hur man ska vara och då kan det komma från både religionen, bakgrund, språk, vilka värderingar mina föräldrar har eller vilka värderingar min man har. Även området jag bor på har en påverkan på min identitet för det är där jag är uppväxt och fått livserfarenheter. Men beroende på vart jag befinner mig så kan jag låta bli att säga ja jag bor i den här förorten.” Ylva

”Det finns ju folk som ser på mig med andra ögon. Det som påverkar min egna identitet är plats och människor i min omgivning. Det händer att jag ibland undviker att prata om mitt bostadsområde för jag vet att folk har fördomar om det stället.” - Hanna

Kvinnorna beskrev även att de ibland känner ett behov av att dölja vilket område de kommer ifrån i syfte att inte bli sedd på ett annorlunda sätt. En relevant koppling till detta är Goffmans (1963, refererad i Goffman 2014) misskreditabla begrepp i stigmat teorin. Man kan se tydligt att kvinnorna väljer att undanhålla var de kommer ifrån vilket innebär att de därmed är misskreditabla. Utifrån respondenternas utsagor går det att visa att det förekommer en splittring mellan kvinnornas identitet och den bilden som de själva väljer att presentera för omgivningen. Goffman (1963, refererad i Goffman 2014) skriver att detta är en passering. I uttalandet lyfter respondenterna fram att de är medvetna om omgivningens normsystem utan att de accepterar den. Det vill säga de försöker inte förändra omgivningens normsystem utan undkomma normerna.

5.1.3 Identifikation med två olika kulturer

När respondenterna vidare diskuterar utanförskap och identitet, ställs frågan “Behandlar andra dig som en utlänning?”. Respondenterna är eniga om att individer behandlar dem som utlänningar tills de lär känna dem. De uttryckte sig så här:

”Ja det tror jag att dom gör, tills de börjar prata med mig. För när de väl börjar prata med mig så tror jag att de tänker “jaha fan hon var ju ändå svensk och hon pratar som en svensk, en assimilerade invandrare”. Jag tror att de tror att jag är en av de bra utlänningarna. Men åker jag till hemlandet anser de att jag är svensk och är jag i Sverige så är jag ju en invandrare. Så jag har alltid haft flera kulturer att förhålla mig till och därför kan jag heller inte sätta fingret på vart jag är 100% mig själv.” - Daniella

”När de väl lär känna mig behandlas jag på ett mer svenskt sätt, det har hänt att kollegor på jobbet kan börja prata om andra invandrare med mig som att jag själv plötsligt inte blir sedd som en invandrare utan som en svensk. Exempelvis när de pratar om “dem där utländska”. Men i Sverige anses jag vara en invandrare och i mitt hemland anses jag vara svensk, så man passar typ inte in i någon kultur.” - Denise

Kvinnorna upplever att de kontinuerligt måste anpassa sig beroende på vilken miljö de befinner sig i. Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) skriver att detta beror på att majoritetskulturen inte erbjuder dem bindestreck identitet. Människor integrerar olika och kan växla mellan olika

kulturer. Författarna menar även att individer inte behöver tillhöra någon del av någon kultur. Att anta en identitet där två nationella identiteter kombineras kan få människor att känna att de är “antingen-eller (a.a). I uttalandet visar Daniella och Denise osäkerhet om vilken kultur de tillhör, vilket skapar ett förstadium om att de varken är det ena eller det andra. Respondenterna kan känna både-och där kan de utveckla en tredje identitet genom att växla mellan de båda identiteterna. Utifrån Denise utsaga tyder det även på att man passar inte in i någon kultur.

En av kvinnorna upplever att hennes slöja förknippas till en negativ stereotyp. Hon menar att kvinnor från förorten med ett visst utseende blir kategoriserade i en grupp där en förutbestämd föreställning erövrar:

”Nästan på alla sätt blir jag påmind om att jag är en utlänning. Allt ifrån skolan till vardagen (...). Jag har upplevt blickar från många i bussen när jag stiger på och jag tror det är främst för att jag inte ser svensk ut och för att jag har sjal. Så dels blir dem tveksamma på om jag förstår språket och dels ifall jag är problematisk för att jag är invandrare. Hade ju försökt dölja min identitet ibland men det är ju synligt när jag har sjal.” - Ylva

Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) skriver att stigma handlar om att människor kan känna en avsaknad känsla av socialt erkännande på grund av att de inte kan leva upp mot de identitetsvärden som värdesätts i samhället. I uttalandet visar Ylva att hon undanhåller sin identitet för att hennes utseende inte passar in med majoritetens utseende.

5.1.4 Identifikation som “dem”

Här uttrycker kvinnorna att de regelbundet får höra att de tillhör en annan kultur samt att de upplever en känsla av “vi-och-dem”. Identifikationen som “dem” sker i vardagslivet och beror på den sociala kontexten:

”På praktiken så kan de komma in i arbetslaget och säga ’hallå, asså ni med utländsk kultur’ eller typ ’jag hade precis en elev som berättade det här och det är så typiskt utländsk kultur, eller hur?’ De vill bekräfta tydligt för mig att jag är utländsk.” - Daniella

”Jag får väldigt ofta höra att jag tillhör en annan kultur, speciellt på ställen där man känner sig utanför. Det kan vara på min arbetsplats exempelvis, de kan de säga något i form med “ja men du är ju från ett annat land, hur gör ni där?”. De poängterar och gör det så tydligt för mig att jag tillhör ’dem’.” - Denise

Omgivningen använder uttryck som både anmärker klädstil och kultur. Detta upplevdes vara standard i vardagen:

”Jag får ofta höra att jag tillhör ’dem’, men det behöver inte alltid vara negativt. För dem lyfter alltid upp det på det sättet som ’du som har slöja, eller du som har ett annat modersmål, hur upplever du det här?’. Men ärligt talat, det blir jobbigt och uttjatat tillslut.” - Ylva

”Ganska ofta får man höra att man tillhör en annan kultur, då de frågar hur ’vi’ firar jul, midsommar och så vidare.” - Hanna

Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) beskriver hur begreppet stigma handlar om hur individen hanterar eller styr en identitet som anses vara avvikande. Det förklarar författaren med tre delar av identitetsbegrepp. Den första aspekten är social identitet som relateras till social status och utgörs av individens personliga såväl som strukturella kompetens. Den andra aspekten om personlig identitet utmärker en individ och skiljer individen från en annan individ. Den tredje aspekten symboliseras som individens självuppfattning och kallas för jagidentitet. Den sociala och personliga identiteten utgör andras definition av och förväntningar på individen (Goffman, 2020). Respondenterna talar om hur kollegor utmärker kvinnornas kultur och ifrågasätter hur de gör i deras kulturer. Analysen visar att kvinnorna blir utmärkta och åtskilda från den svenska kulturen och det i sig är ett sätt att bli avvikande från den svenska kulturen. Det förekommer tydliga mönster om exkludering som omfattar alla som inte är svenskar. Det förblir enbart en dimension som görs relevant och det är "icke-svenskheten". Det konstateras att kvinnorna försöker få andra delar att vara relevanta i det svenska samhället. Detta kan kopplas till det som Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) skriver om, nämligen personliga faktorer som exempelvis individens kompetens, utbildning och placering i utbildningshierarkin.

Vidare talades det om kulturer överlag. I områden där majoriteten är svenskar kan uttryck om utomstående förekomma:

"Jag kan känna mig mer utsatt i områden med stora folkgrupper där det är svenskar mest. Och jag får ännu mer panik av folk som kan säga till mig 'jag är inte rasist men hatar invandrare, men inte dig för du är inte som alla andra invandrare' bara för att man kanske kan språket eller utbildar sig." - Ylva

Kvinnorna anser att de kontinuerligt blir påmind om att de tillhör en annan kultur, en minoritetskultur. Om kvinnorna befinner sig i en miljö där majoriteten är "svenskar" känner de ett "vi-och-dem". De uttrycker ständigt att de behöver anpassa sig efter miljön de befinner sig i. Kvinnorna talar ytterligare ett språk och har ett utseende som tydliggör för andra att de inte tillhör den "svenska" kulturen. På ställen som VFU-platsen, jobbet och skolan blir de märkta som "ni" eller "dem". I uttalandet framgår det att dessa kvinnor riskerar att bli exkluderade från den svenska kulturen, och då stigmatiseras de eftersom de ser annorlunda ut och talar annat språk. De kan betraktas som främlingar i det svenska samhället. Avseende fråga om "folk kan se skillnad mellan två olika kulturer?" så uttryckte samtliga respondenter att svenskar har mindre koll på kulturer som inte är västerländsk. Afrika associeras som en och samma kultur:

"Svenskar ser inte skillnad på typ mellanöstern och är för dem en helt annan kultur. Men de tänker inte samma sak om tyskarna typ för de är ju vita och de är ju en av "dem" typ även fast det också är en annan kultur. Afrika, Mellanöstern är ju något annat och västvärlden ser stora skillnader på allt annat som inte är väst. Väst är "dem". Västvärlden ser ju exempelvis Afrika som en enda kultur. Folk i väst förväntar sig att man ska säga "hej jag är från Afrika" även fast de är medvetna om att de finns olika länder i Afrika som har olika kulturer så har de slagit ihop alla till ett." - Daniella

I uttalandet definieras det en konstruktion av en homogen invandrar-identitet som omfattar en del invandrare. Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) påpekar att kultur är viktig för en del

människor och att de spelar en roll för identiteten. I mångkulturella sammanhang är det viktigt att exempelvis afroamerikaner och asiatiska amerikaner får sin kulturella identitet erkänd och respekterad. Författarna hävdar att det intressanta är att undersöka människor som har präglats av att de har vuxit upp i ett mångkulturell miljö och hur de identifierar sig själva.

5.1.5 Övriga identifikationer

I samtalen syns även olika mönster till att identitet konstrueras genom åren. Respondenterna hade skilda uppfattningar kring det:

”Om man har fått ett nytt jobb. Du måste förhålla dig till dem normerna som finns på jobbet typ, och om jobbet blir en stor del av ditt liv då blir det också en del av din identitet.” - Ylva

Levnadsförhållande är något som kan utforma en föränderlig identitet:

”När jag gifte mig så blev jag exempelvis mycket lugnare. Innan var jag sprallig. När jag fick barn blev jag mer försiktig, tog mer ansvar och blev även mer tillbakadragen. Jag tror ju äldre du blir desto mer ändras din identitet.” - Ylva

Hanna resonerar på samma sätt och beskriver att psykisk välbefinnande är något som kan förändra individens identitet:

”Det beror på hur man tillexempel har det i familjen, eller om man blir drabbad av någon sjukdom eller om någon i ens omgivning drabbas av en sjukdom så ändras ens identitet för man kan bli deprimerad, ledsen osv.” - Hanna

Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) diskuterar att det finns en svårighet att få grepp om fenomenet identitet i den tid vi lever i med ständiga beslut och skiftande levnadsförhållanden. Författarna ansluter därmed identitet till en narrativ tradition och menar att det finns ett band mellan vår identitet och de livshistorier som vi berättar. Livshistorier är något som speglar människans inre men är även en del i en process där individer skapar sin identitet genom att anknyta kulturella och sociala aspekter för att anpassa dem in i den egna identiteten (a.a). När kvinnorna berättar om olika saker som skapar en mening i deras identitetsutveckling så visar det på att förorten och stigman inte är de enda orsakerna i deras identitetskapande. Utifrån analysen synliggörs normer, psykisk välbefinnande och levnadsförhållanden självreflekterande meningsskapande. Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) skriver att identitet skapas därmed genom den tolkning individer ger då de berättar om sina liv. Det kan antas att kvinnorna konstruerar sig själva i relation till livsomständigheter som jobb, föräldraskap och relationer.

5.2 Att förhålla sig till bostadsområdet

I följande avsnitt uttrycker respondenterna olika upplevelser kring omgivningen i deras bostadsområde. Samtliga respondenter beskrev bostadsområdet som en central punkt för identitetsutveckling. Kvinnorna diskuterade invånarna i sina respektive bostadsområden:

”Jag upplever de som väldigt snälla och trevliga, dock lite högljudda och stökiga ibland. De kan nog vara dåligt för dem själva för att vissa är med i kriminella gäng och ibland kan det bli slagsmål men som sagt jag upplever de inte som hotfulla.” - Daniella

”Personerna här är väldigt trevliga, hjälpsamma, nyfikna, med nyfikna menar jag att de kan komma fram och hälsa på en person de inte känner för att vara hjälpsam och trevlig. Trötta är folk också, det märks väldigt tydligt. Det känns som att man jobbar och sliter väldigt mycket redan från ung ålder tills att man blir gammal.” - Ylva

Kvinnorna hade skiljaktiga svar när de blev tillfrågade om bostadsområdet påverkar dem som person. Lilja (1999) konstaterar att den fysiska miljön betyder olika mycket för olika människor och att det beror på hur en individs vardagsliv ser ut. Främlingskap karaktäriseras av känslor av osäkerhet. Det är därmed viktigt att osäkerheten hanteras för att inte riskera att hamna i utanförskap. Daniella tycker inte bostadsområdet påverkar henne som person men Denise beskrev att området definitivt har haft en påverkan på henne:

”Bostadsområdet påverkar inte mig så mycket som person.” - Daniella

”Jag har växt upp bland kriminella och stökiga människor som oftast inte har fokus på rätt saker i livet och då behöver man vara extra försiktig för att inte hamna på samma spår. Deras val i livet har visat konsekvenser för andra och det har gjort mig osäker om det kan påverka mina förutsättningar också.” - Denise

Lilja (1999) menar att problemen i vissa utsatta förorter kan visa en markant brist på mening för individer. Det innebär att konsekvenser i ens bostadsområde kan bidra till olika känslor för olika individer. En del kan känna oro för huruvida det kan påverka ens egna förutsättningar medan andra anser problemen i området vara ointressant (a.a). Denise nämner att andras val i livet kan påverka hennes egna förutsättningar. Analysen visar att detta kan skapa ett hot mot hennes identitet som kan leda till känslor och utsatthet. Dessa känslor kan vara förknippade till den omgivande miljön som dessa individer befinner sig i, vilket även kan beröra de boendes egna upplevelser. Miljön är förknippad till känslor och berör även förortsbornas egna upplevelser.

Ylva upplever att hennes bostadsområde har påverkat henne som person. Det har gjort att hon har känt behovet av att anpassa sig genom att leva efter de förutsättningar folk i hennes omgivning har:

”Där jag bor finns det oskrivna regler. Det har gjort att man tänker på andras värderingar och åsikter men detta har även med kultur och religion att göra. Man byter lite ansikte beroende på vem man pratar med i orten.” -Ylva

En person som har en kosmopolitisk identitet indikerar att människan skiftar identiteten beroende på sammanhanget. Människan kan därmed beskriva sig själv utifrån olika tillhörigheter (Goldstein-Kyaga och Borgström, 2009). Analysen visar att Ylva har behövt tänka på vem hon pratar med för att skifta sin identitet och anpassa sina värderingar gentemot dem. Respondenten diskuterade vidare att situationen inte hade behövt se ut på det sättet ifall respondenten hade bosatt sig i ett annat område. Utanför förorten ses kvinnorna som en del av

en enhetlig grupp som kännetecknas av att de inte är svenskar. Men i förorten upphävs det enhetliga "dem"-identiteten och ersätts av andra relationer.

5.2.1 Gemenskapen i bostadsområdet

När individer skapar sociala band brukar de dela samma intressen och värderingar. Kommunikation, värderingar, relationer och etnicitet är viktigt när människor skapar en gruppstillhörighet (Goldstein-Kyaga och Borgström, 2009). Vidare diskuterar kvinnorna ifall de känner en samhörighet i deras nuvarande miljö:

"Jag känner inte så mycket samhörighet med folk som inte har samma kultur som mig. Jag ser ju skillnad mellan kultur och kultur på ett annat sätt än vad en svensk kanske gör. Men jag känner mest samhörighet med folk med samma ursprung för att de tilldelar ändå samma värderingar, traditioner, pratar samma språk och det är en trygghet i sig." - Daniella

"Den samhörigheten tror jag beror på att vi har samma etnicitet och då kan jag känna en samhörighet eftersom vi då exempelvis pratar samma språk och tänka likadant i vissa saker." - Denise

"Ja. Man delar samma språk och samma religion. Sen finns det många andra kvinnor med utländsk bakgrund som man delar lika värderingar med. Det är sånt som skapar samhörighet till de individer i mitt område." - Ylva

En individ skapar oftast nätverk i nära miljöer som kan bestå av familj, vänner och grannar. Den fysiska omgivningen är därför viktig för att en person ska känna samhörighet och gemenskap. I en närmiljö delar mestadels individerna samma språk, kultur och värderingar (Lilja, 1999). Analysen visar att kvinnorna känner en samhörighet med personer som delar samma språk eller etnicitet som dem. Det syns tydligt att gemenskapen som har bildats har även medfört en trygghet för dem. Kvinnorna konstruerar identitet i förorten utifrån språk, etnicitet, religion och värderingar, något som kan kopplas till det som skrivs i Goffmans (1963, refererad i Goffman 2020) bok om om gruppstigma. Goffman (1963, refererad i Goffman 2020) påpekar att gruppstigma handlar om att människor delar samma ras, etnicitet, språk och religion.

Vidare talades det om respondenterna har skapat ett socialt nätverk i deras nuvarande bostadsområde:

"Ja med folk från min förort. Känner man folk så hälsar man (...) säg att jag känner en som jobbar på grönsaksaffären och vi är på samma frisörsalong av en slump, då pratar vi om allt möjligt typ." - Hanna

"Vi är som en familj här. Jag har hunnit skaffa mig många vänner och vi har samma värderingar och principer i livet." - Denise

Identitet konstrueras och den benämns inte av omvärlden men den görs genom att kvinnorna förhåller sig till variabler som omvärlden tillhandahåller. Det är individen själv som söker sig efter tillhörigheter som efterliknar personens egna värderingar. Relationen som människan har

gentemot sin omgivning är ett medel för att skapa respekt för sig själv (Lilja, 1999). Analysen visar att Hanna och Denise har bildat ett brett socialt nätverk utifrån deras bostadsområde. Kvinnorna delar samma värderingar och åsikter med de personer som de skapat ett socialt nätverk med. Men Daniella tänker på ett annat sätt:

”De flesta i mitt område kommer från samma land som mig och vi går ut och dricker kaffe på gården, det har blivit som en andra familj. Jag känner en stark solidaritet jämte dem. Jag tror det har att göra med att vi har en annan kultur som vi ska förhålla oss till i Sverige, och det gör att man saknar sin egna kultur och försöker hitta den här i Sverige. Därför hänger man med alla som delar samma kultur som en själv.” - Daniella

Personer som ytterligare har en kultur att upprätthålla brukar söka kontakt till släktingar eller individer med samma eller liknande ursprung. Då bildas en kulturell gemenskap där människor även kan dela samma intressen (Goldstein-Kyaga & Borgström, 2009). Analysen visar att omgivningens kultur spelar roll för att Daniella ska skapa en gemenskap samt känna tillhörighet. Det visar att en känsla av samhörighet främst beror på vilka typer av individer som är bosatta i samma område. När det sociala nätverken runt omkring Daniella delar liknande värderingar, intressen, klass eller etnicitet antas känslan av samhörighet öka. Vidare visar analysen att Daniella konstruerar en gemenskap mot “de” som ser dem som “dem”.

5.2.2 Att tala om var man bor

Samtliga respondenter var enade om att det har uppkommit tillfällen där de har undvikit att tala om för utomstående personer var de bor. Respondenterna säger:

”Jag vill helst undvika den frågan när jag är på jobbet eller när jag är i skolan eller när jag är på min praktikplats. Är det folk från samma bostadsområde som ställer den frågan då är det okej, men är det någon utanför bostadsområdet så försöker jag faktiskt undvika den frågan.” - Daniella

”Nej. Jag känner inte att jag skäms alls. Det är något jag känner att jag kan skryta om faktiskt (...) Men kanske inte framför folk som inte är från samma område eller framför folk som inte har samma etnicitet som mig.” - Ylva

Under identitetsskapande tittar människan främst på hur andra kommer uppfatta hen. Varje individ försöker kontinuerligt visa sin positiva sida vid möten med andra. Det innebär en stigmatisering som gör att individer väljer att dölja sitt ursprung eller var de är bosatta (Lilja, 1999). I flera miljöer visar analysen att Daniella väljer att dölja var hon är bosatt för att inte identifieras som avvikande. Ylva kan motbevisa alla fördomar som finns om området genom sina egna erfarenheter. Hon känner stolthet över den gemensamma situationen som hon och hennes omgivning har. Man kan tydligt se att det framträder en tillhörighet genom icke-tillhörighet till den svenska gemenskapen. Men i sfärer som är utanför Ylvas område kan hon istället undvika att tala om var hon bor.

Även Denise föredrar att avstå från att tala om vilket område hon bor på:

”Eftersom det sker så mycket här som bränder, hot mot poliser kriminalitet och massa annat så undviker jag helst att tala om att jag kommer från det området. Jag tror att folk får fördomar

och förknippar alla personer till det som händer i området, speciellt när det negativa uppmärksammas i media mer än det positiva i förorten.” - Denise

Förortsbor vill känna en stolthet över sitt bostadsområde. Människor som är bosatta utanför förorten kan få en bild av att förorten är ett utsatt område där det förekommer problem. Beroende på vilka värden människor tillskriver ett område kommer det ha betydelse för de bosatta i förorten (Lilja, 1999). Denise menar att problem förekommer i området men att utomstående personer har tydliga fördomar om förortsbor. Hon upplever att de blir förknippade till det problematiska som sker i området.

5.2.3 Att vara den man vill vara i ditt bostadsområde

Vidare ställdes frågan “Kan du vara den du skulle vilja vara där du bor” och då svarar alla fyra respondenter ja:

”Ja självklart.” - Hanna

”Ja, och det är för att jag själv har en stark karaktär och kommer från en familj som har satt gränser. Jag har själv kämpat för min position, så oavsett vart jag kommer ifrån eller vilket bostadsområde jag kommer ifrån så är det ju jag själv som har tagit mig ur den bilden att invandrare från förorten inte kan utvecklas. Bostadsområden har inte dragit ner på mina möjligheter.” - Daniella

”Ja. Jag tror att det är väldigt individuellt hur man låter sig påverkas av det som sker runtomkring. Jag har alltid haft mina drömmar och planer som jag försökt uppnå oavsett vad som händer runtomkring. Trots att området är väldigt utsatt och det finns många fördomar om hur invånarna här är så upplever jag ändå att jag kan vara den jag vill vara.” - Denise

”Ja, man tror oftast att man är jätte begränsad som kvinna i ett utsatt område men det är jag inte. Det är också det med förorten att man kan ha starka attityder och en stark personlighet som inte är lika accepterad i ett svenskt område.” - Ylva

Miljön kan bidra till att personer som är bosatta i bostadsområde eller stadsdel skapar identitet och mening i vardagen. Varje enskild individ bygger upp sin identitet genom ett samspel mellan området och människor i sin omgivning (Lilja, 1999). Man kan tydligt se att kvinnorna definierar ett liknande mönster mellan varandra då de uttrycker att de kan vara sig själva. Analysen visar att kvinnorna markerar ett förhållningssätt till utanförskapet där de är fullt medvetna om de begränsningar som finns. Oavsett om deras bostadsområde är ett utsatt område anser kvinnorna att de kan bilda sina egna karaktärer men det innebär inte att man i ett utsatt område är fri från sociala band och från förställningar. Det går att anta att kvinnorna därmed utvecklar en identitet i samband med sin omgivning.

5.3 Framtidsplaner om att flytta

Daniella och Denise studerar och arbetar samtidigt, medan Ylva är studerande och Hanna är arbetande. Tre av respondenterna tycker om sitt nuvarande bostadsområde men skulle ändå vilja flytta i framtiden för att få bättre förutsättningar. Anledningen till varför somliga kvinnor

vill flytta från området i framtiden är för att ge sin familj bredare möjligheter, men även för att få bättre levnadsvillkor. Det som skulle kunna hindra samtliga respondenternas framtidsplaner är bland annat deras utseende och namn. Omvärldens syn av invånare i förorter spelar en roll för kvinnorna och deras framtida förutsättningar:

”Jag tillhör det finare området i min förort så jag är nöjd. Skulle jag däremot bo i problemområdet hade jag velat flytta därifrån. Det skulle öka mina förutsättningar i framtiden om jag kommer ifrån det här området.” - Daniella

”Jag skulle vilja bo i stan eller ett bättre område som är mindre segregerat. Här ses vi som utbildade och kriminella individer. Det finns alltså väldigt många fördomar om det här området och om de som bor här. Jag skulle exempelvis inte velat att mina framtida barn ska växa upp här.” - Denise

Ovanför visar Daniella och Denise tydliga mönster huruvida de upplever området och hur bostadsområdet påverkar dem som person. Daniella menar i sitt uttalande att hon tillhör ett finare område i förorten. Därmed upplevs stigmatiseringen variera beroende på olika levnadsförhållanden. Men en känsla av att undkomma stigmatisering som förortsbo kan förekomma under samtalen med respondenterna. Att undvika förknippas till ett sämre område kan bero på bristen av positiva upplevelser, vilket är något som Lilja (1999) beskriver kan ske i flera miljöer.

Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) förklarar att människor genomgår en lång process i livets gång för att fatta beslut om vilka de är eller vem de vill vara. Den processen beror på individens livssituationen och vilka situationer människans sätts in i. Det kan vara kulturkonflikter, traumatiska händelser eller som i detta fallet hur det är att bo i ett utsatt område som vidare bidrar till frågan om identitet som sen skapar känslor hos varje människa. En analys till att det förekommer brist på gemenskap i området kan vara för respondenten inte känner en identifikation med hela gruppen och går igenom en process för att förstå vem de är. Vidare nämner Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) att identitet är något som vi kommunicerar när vi interagerar med omvärlden. Identitet blir därmed ständig växlande, tillfällig och konstruerad. Individens verklighetsuppfattning är inte en spegelbild av en objektiv verklighet eftersom verkligheten enbart är tillgänglig för oss genom skapade kategorier. Kategorier som individer förstår världen genom behöver inte vara uppdelningar som existerar oberoende av vår förståelse.

Anledningen till att respondenterna känner behovet av att någon gång i framtiden flytta från deras nuvarande bostadsområde är enligt analysen på grund av stigmatiseringen. Det skulle ge dem själva och sina familjer bättre förutsättningar:

”Det skulle gynna mig enbart för min familj och sons skull. Jag kan inte neka att jag älskar mitt område mer än allt annat, men jag hade fortfarande inte velat se mina barn växa upp här. Det är alldeles för segregerat. Jag kommer förmodligen flytta inom en snar framtid till ett område med både svenskar och invandrare. Då får min son växa upp i en mångkulturell miljö och skola.” - Ylva

”Jag hade varit mer bekväm att tala om vart jag bor om jag hade flyttat utanför det bostadsområdet som jag nu bor i. Det finns negativa uppfattningar om mitt område och vi alla blir mer eller mindre utsatta och diskriminerade av andra i samhället på grund utav det.” - Daniella

Att känna behovet av att flytta för att få bättre förutsättningar är ett försök att bli av med stigman individer bär på. Goffman (1963, refererad i Goffman 2014) förklarar att stigmatiserade personer reagerar på olika sätt. I detta uttalandet lyfter respondenterna fram sin upplevelse om deras bostadsområde. Goffman (1959, refererad i Goffman 2014) skriver att lösningen inte är att undvika de spänningar som uppstår i sociala sammanhang, utan i stället undvika att hamna i en underlägsen position där ens tillkortakommande blir bekant. I det här fallet visar Daniella och Ylva tydliga mönster på att de hanterar stigmat på ett dubbelt sätt. Kvinnorna har olika avsikter med att flytta från området men med lika betydelse av att få bättre förutsättningar och hantera stigmatiseringen.

5.3.1 Det yttre spelar roll

Ett gemensamt mönster som utmärktes när respondenterna blev tillfrågade om det finns orsaker som kan skapa ett hinder för dessa kvinnors framtidsplaner var område, utseende och klädsel:

”Jag tror att min ambition och mina planer kommer bidra till att mina möjligheter garanterat kommer utökas i framtiden. Visst har man upplevt att det finns fördomar och arbetsgivare väljer arbetstagare utefter utseende, är jag mörkhårig eller ljushårig, eller vad jag heter spelar också roll, men det ska inte hindra en från att utvecklas.” - Hanna

Sernhede (2007) nämner att invånarna i utsatta områden är utestängda från det omgivande samhället. De blir inordnade i en sorts reservat där de blir dömda till ett liv som påminner att dem bor på en plats där förlorarna, de misslyckade och de oönskade bor. Analysen visar att respondenterna blir exkluderade på grund av hårfärg, hudfärg, ögonfärg och klädsel vilket är något som sätter etikett på deras identitet. Detta tyder på en identitetskonstruktion och förhållningssätt till stigmatisering.

”Vi som verkligen gör ett bra jobb och sköter oss drabbas också väldigt hårt av det negativa och dessa fördomar som finns om det här området. Skulle arbetsgivaren neka mig för ett jobb på grund utav min slöja hade det blivit ytterligare en orsak som hade avgränsat mina framtidsmöjligheter.” - Ylva

”Om jag står inför ett ultimatum och det är mellan mig och en blond/blåögd så tror jag att arbetsgivaren hade valt henne över mig. Men jag kommer försöka att inte låta det hindra mig från att få jobb. Så det finns ju lite saker som hindrar mina framtidsplaner men det finns inget som hindrar mig från att ta tag i saker.” - Daniella

I detta uttalande markerar våra intervjupersoner hur utseende och bostadsområde kan vara framtida hinder. Goldstein-Kyaga och Borgström (2009) skriver att utseendet är en aspekt som kan vägas in i formandet av ens personliga identitet. Ett vanligt sätt att handskas med att ens utseende inte överensstämmer med normen är att utmana den (a.a). Det är utsagor som respondenterna hävdar i deras uttalande. Analysen visar att deras förutsättningar i arbetslivet

minskas på grund av deras utseende och bostadsområde. Kvinnorna antas behöva arbeta extra mycket för att förhindra begränsningarna som existerar.

6. Diskussion

Denna studie har i syfte att undersöka hur kvinnor i förorten konstruerar identiteter i spänningsfält samt hur kvinnor förhåller sig till omgivningens förväntningar. Studiens frågeställningar har varit:

- Hur uppfattar kvinnorna omgivningens möjligheter och begränsningar vid konstruktionen av identiteter?
- Hur konstruerar de sina identiteter i förhållande till omgivningens reglering?

I studiens resultat och analys har vi visat hur kvinnornas livsvillkor påverkas av olika händelseförlopp. I samband med detta fick vi en uppfattning om hur respondenterna upplever omvärldens syn på deras bostadsområde och om det påverkar deras förutsättningar i nuläget och i framtiden.

Resultatet visade att kvinnorna delade gemensamma värderingar av att utanförskap grundade på förutbestämda fördomar om ett visst område och av dem som bor där. Detta kunde vi koppla till Goffmans (1963, refererad i Goffman 2014) teori om stigmatisering och om kvinnornas förhållning till stigmatiseringen. Genom våra teorier kunde vi även se hur fördomar om förorten har påverkat kvinnornas egna uppfattningar om deras förutsättningar i livet. Kvinnorna var medvetna om att de är avgränsade likaväl som de var medvetna att det beror på deras hårfärg, hudfärg, ögonfärg och klädsel. I samband med stigmatiseringen förhåller sig kvinnorna till antingen en assimilerad individ genom att inte bli sedd som "dem" och på så sätt acceptera stigman genom att inte bli associerad till den identitet som omvärlden har tilldelat dem. En annan strategi för att hantera stigmatiseringen är när kvinnorna berättade i intervjun att de känner behovet av att flytta i framtiden från sitt område in i det svenska samhället. Och på så sätt få ett förhållningssätt till det stora samhället och leva i ett dubbelt utanförskap. Det dubbla utanförskapet innebär att kvinnor hamnar bortom samhällsgemenskapen just för att de är kvinnor och för att de har en utländsk bakgrund.

Schlytter (2004) hävdar att kvinnor som är utländska kan känna ett dubbelt utanförskap i det svenska samhället. Författaren menar även att normerna som utländska kvinnor följer skiljer sig från de svenska normer och krav som finns i Sverige och att det därför inte ger kvinnorna en rättvis chans att finna sig själva (a.a). Men å andra sidan råder det ingen tvivel om hur somliga respondenter skapar tillhörighet och acceptans i sina bostadsområden utan att tänka på hur omgivningens uppfattar kvinnorna. Det har en betydelsefull roll för somliga respondenters identitetsutveckling och känsla av samhörighet. Respondenterna markerar dock betydelsen av omvärldens syn och hur det har haft en personlig påverkan på kvinnorna genom att de känner behovet av att ständigt prestera och kämpa hårt för att frambringa deras entusiasm och engagemang i olika sammanhang. Goffman (1963, refererad i Goffman 2014) nämner hur stigman uppstår automatisk genom samhällets normer och krav. Kvinnorna framför i intervjun hur de behöver anpassa sig efter de normer och förväntningar. De känner även att de inte kan vara sig själva utanför deras bostadsområden i sociala sammanhang med utomstående personer. Det är på så sätt kvinnorna väljer att dölja sin identitet i vissa sammanhang men i andra situationer framhäva den.

Kvinnorna är medvetna om att det förekommer begränsningar för dem som förortsbor men de hindrar inte dem i vardagslivet. De intar olika roller beroende på vilken miljö de vistas i. Respondenterna drar slutsatser om att de behöver visa positiva sidor av sig själva för att inte associeras med det negativa som existerar i förorten. De är medvetna om att omgivningen och de närmaste relationerna är företeelser som påverkar deras identitet. Kvinnorna införlivas med Goffmans teori (refererad i Hammarén och Johansson, 2009) om hur individer spelar olika roller beroende på var de befinner sig och med vem de pratar med. Respondenterna känner att de behöver inta olika roller när de konverserar med individer som inte delar samma värderingar som de själva. Kvinnorna beskriver deras respektive förort som en plats där det förekommer olika religioner, etniciteter och värderingar. De anser att de flesta invånarna i deras förort är hjälpsamma och trevliga. Kvinnorna tycker att de har likadana värderingar och aspekter som personerna i deras förort. Identiteter konstrueras och beroende på var individer är bosatta kommer de utveckla sin personliga identitet skriver Hammarén och Johansson (2008).

Lilja (1999) menar att människor i närmiljön oftast delar samma språk, kultur och värderingar. Kvinnorna beskriver förorten som ett ställe där de skapar ett nätverk med människor från samma etnicitet och likadana åsikter. Respondenterna känner en gemenskap i deras omgivning vilket medför en trygghet. En av kvinnorna skapade enbart relationer gentemot individer som hon delade samma ursprung med, medan resterande respondenter skapade en samhörighet med människor som har utländsk bakgrund. Samtliga respondenter anser att negativa bemärkelser kopplas till deras respektive bostadsområde och kan därmed avstå från att tala om var de bor för att inte uppfattas som avvikande. Lilja (1999) berättar att människor först tittar på hur omgivningen kommer uppfatta personen vilket innebär att individer i vissa fall kan dölja var de är bosatta. En av kvinnorna känner stolthet över var hon är bosatt men i sfärer som är utanför hennes område avstår hon från att tala om var hon bor. De andra kvinnorna förklarar att det förekommer situationer där de undviker att tala om var de bor på grund av fördomar om deras respektive bostadsområde. Samtliga respondenter trivs i sitt nuvarande bostadsområde men skulle ändå välja att flytta i framtiden. Hammarén och Johansson (2008) skriver att individens yttre förklädnad och dess preferenser är ett bevis på vem människan är. Människan kan välja att dölja sin identitet för att passa in i vissa situationer genom att klä sig på ett specifikt sätt, men utseendet och hudfärgen går inte att undanhålla. Kvinnorna förklarar att bostadsområdet, utseendet och klädseln kan vara ett hinder för dem när de ska söka arbete.

Ålund (1991) nämner att gemenskap skapar ett socialt nätverk, ömsesidighet och pålitlighet mellan individer som delar liknande kultur. Den sammanhållningen inom den gemensamma kulturen medför känslor som glädje och ömsesidighet. Ett resultat av att det förekommer brister på gemenskapen i respondenternas bostadsområde kan bero på att det saknas en känsla av identifikation till hela gruppen som är exkluderad. Samtliga respondenter vill alltså inte identifiera sig till individer som ses som problematiska i samhället utan vill identifieras med gruppen inom den utestängda gruppen. Detta kan tolkas som en typ av protest, en slags motmakt där respondenterna vill bevisa för omvärlden att det är fel att de blir sedda som en gemensam grupp och inte som enskilda individer. Möjligtvis skulle detta kunna vara ett vanligt mänskligt förhållningssätt oavsett bostadsområde. Ålund (1991) menar att resultatet av utanförskapen som kvinnorna lever i skapar en gemenskap med varandra istället och på så sätt samlar kvinnorna mer kraft i deras egna nätverk som består av deras egna landsmän.

Vid val av ämne var det en självklarhet att skriva om individers erfarenheter kring utanförskap i det svenska samhället. Vår studie har ökat förståelse för hur kvinnor i förorten förhåller sig till omgivningens tilldelade identitet och till kvinnornas förhållningssätt till stigmatiseringen. Avslutningsvis skulle avhandlingen i framtida forskning kunna undersöka om det finns kollektiva strategier att förhålla sig till förutom de befintliga nämnda förhållningssätt i studien. Samt följa kvinnornas levnadsförhållanden i samband med den nya identiteten när de har flyttat från deras nuvarande bostadsområden för de har valt att undvika stigmat. Det skulle varit intressant att undersöka vad den framtida flytten medför för känslor för kvinnornas identitet genom en kvalitativ intervjustudie. Ytterligare en metod skulle kunna vara att följa kvinnorna i framtiden genom en kvantitativ metod i form av en enkätstudie som bemöter frågor över deras förhållningssätt till deras nya levnadsförhållanden.

Bilaga 1 - Informationsblad

Hej,

Vi är två lärarstuderande tjejer som skriver ett examensarbete på Högskolan Väst i Samhällsvetenskap. Examensarbetet är en vetenskaplig uppsats som går ut på att precisera en problemställning och välja ett syfte. Uppsatsens syfte riktar sig mot att undersöka hur kvinnor i förorten konstruerar identiteter samt vad kvinnor gör med omgivningens förväntningar.

Vi är insatta i ämnet och är därför intresserade av personer som vill ställa upp på intervju. Vi vill göra en intervju med dig som bor i en förort och är en kvinna. Under intervjun kommer vi att ställa frågor om din bakgrund, identitet, bostadsområde och framtid. För att genomföra intervjun behöver vi därför intresserade personer. Vi kommer även ta hjälp av den tekniska utrustningen och spela in intervjun. För att kunna analysera informationen och transkribera det som sägs används ljudinspelningen. Allteftersom detta är en vetenskaplig rapport kommer vi behandla era svar varsamt. Ditt deltagande kommer vara anonymt, det vill säga att ditt namn eller annan information som kan avslöja din identitet kommer inte att avslöjas i uppsatsen. Efter att arbetet är färdigt kommer det insamlade materialet att raderas.

Vi är tacksamma för din hjälp och ditt engagemang!

Om du har funderingar kring intervjun är du välkommen att kontakta oss för mer information:

Emma Noura

emno0022@student.hv.se

Zeyneb Bekir

zebe0001@student.hv.se

Bilaga 2 - Intervjuguide

Bakgrund

- Kön?
- Vilket år är du född?
- Hur beskriver du dig själv?
- Hur beskriver du din relation till omvärlden?
- Var är dina föräldrar födda?
- Vad gör du för närvarande? (Studerar, arbetar, sjukskriven etc)
- Vad har du för modersmål?
- Vilket språk pratar du och din familj hemma?

Identitet

- Vad påverkar din egna identitet?
- Hur ser folk på dig?
- Hur formas ens identitet?
- Hur förhåller man sig till sin tilldelade identitet?
- Kan det finnas orsaker till att ens identitet ändrar sig genom åren?
- Hur identifierar man sig?
- Hur identifieras man av andra?
- Behandlar andra dig som en utlänning?
- Förstår folk skillnad mellan exempelvis två olika kulturer? (te.x libanesen och turken)
- Får du ofta höra att du tillhör en annan kultur?

Bostadsområde

- Hur länge har du bott i Sverige?
- Har du bott på ditt nuvarande bostadsområde hela din uppväxt?
- Hur upplever du invånarna i ditt bostadsområde?
- Tror du att ditt bostadsområde påverkar dig som person?
- Skulle du velat bo någon annanstans? Om ja, vart och varför? Om nej, varför?
- Kan du vara den du skulle vilja vara där du bor?
- Känner du samhörighet i förhållande till individerna i ditt bostadsområde?
- Har du skapat ett socialt nätverk i ditt område? Om ja, vilka har du fått kontakt med? Om nej, varför?
- Har du någonsin låtit bli att tala om vart du bor? - (Frågan kan fungera om personerna har kontakter utanför bostadsområdet)

Framtid

- Vad tror du att du gör inom loppet av 10 år?
- Skulle det gynna dig att flytta utanför ditt nuvarande bostadsområde i framtiden? Om ja, varför?
- Tror du att dina möjligheter kommer att utökas eller avgränsas i framtiden?
- Finns det något som hindrar dina framtidsplaner?

Referenslista

- Aspers, P. (2011). *Etnografiska metoder: att förstå och förklara samtiden* (2. uppl.). Malmö: Liber AB.
- Bryman, A. (2011). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (2., [rev.] uppl.). Malmö: Liber
- Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. (2 uppl.). Malmö: Gleerups AB.
- Dahlin-Ivanoff, S. & Holmgren, K. (2017). *Fokusgrupper*. Lund: Studentlitteratur
- Goffman, E. (1959/2014). *Jaget och maskerna: en studie i vardagslivets dramatik*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Goffman, Erving (1963/2014). *Stigma: den avvikandes roll och identitet*. 4. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Goffman, Erving (2020). *Stigma: den stämplades roll och identitet*. 5 uppl. Lund: Studentlitteratur
- Goldstein-Kyaga, K & Borgström, M. (2009). *Den tredje identiteten: ungdomar och deras familjer i det mångkulturella, globala rummet*. Huddinge: Södertörns högskola.
- Hammarén, N. (2008). *Förorten i huvudet: unga män om kön och sexualitet i det nya Sverige*. Stockholm: Bokförlaget Atlas.
- Hammarén, N & Johansson, T. (2009). *Identitet*. Malmö: Liber AB.
- Hellgren, Z. (2015). Myten om det mångkulturella samhället. Teoretiska perspektiv på mångkulturalism. I Mehdrad Darvishpour och Charles Westin (red). *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige* (s.93-94). 2., [omarb.] Lund: Studentlitteratur
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lilja, E. (1999). *Den ifrågasatta förorten: Identitet och tillhörighet i moderna förorter*. Stockholm: Byggeforskningsrådet.
- Marmgren, M. (2017, 3 oktober). *Visa att förorten är en del av Sverige*. Dagens Samhälle. Tillgänglig: <https://www.dagenssamhalle.se/debatt/visa-att-fororten-ar-en-del-av-sverige-18882>
- Ryen, A. (2004). *Kvalitativ intervju: från vetenskapsteori till fältstudier*. Malmö: Liber ekonomi.

- Schlytter, A. (2004). *Rätten att själv få välja: arrangerade äktenskap, kön och socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur AB.
- Sernhede, O. (2007). *Alienation is my nation: hiphop och unga mäns utanförskap i det nya Sverige*. Stockholm: Ordfront förlag.
- Smedler, A & Drake, K. (2006) "Identitet och kön". I Ann Frisé & Philip Hwang (red.) *Ungdomar och identitet*. Stockholm: Natur och Kultur.
- Trost, J. (2010). *Kvalitativa intervjuer*. Lund: Studentlitteratur.
- Urban, S. (2015). Etnisk boendesegregation - en korsningsfråga. I Mehdrad Darvishpour och Charles Westin (red). *Migration och etnicitet: perspektiv på ett mångkulturellt Sverige* (s.297-299). 2., [omarb.] Lund: Studentlitteratur
- Vetenskapsrådet. (2002). *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*. Tillgänglig: <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>
- Wibeck, V. (2010). *Fokusgrupper: om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod*. Lund: Studentlitteratur
- Ålund, A. (1991). "Lilla Juga". Helsingborg: Carlssons Bokförlag.